

A malacok fontosabb felnevelési betegségei

Varga János egyetemi tanár az MTA tagja
Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi
Kar Mikrobiológia és Járványtan Tanszék
1581 Budapest, 146 Pf. 22.

A szopós malacok fertőző elhalásos bélgyulladás

- Világszerte, Clostridium perfringens C, béta toxin. Talaj, bélsár, az élet első 7-10 napjáig.
- Főleg először vemhes kocák malacai, bágyadt, étvágytalan, hasmenés, elhullás. A vékonybélben elhalásos gyulladás. Kórjelzés: fiatal kor, hasmenés, kórbonctan, toxinkimutatás.
- Gyógyítás: hiperimmun savó, penicillin.
- Megelőzés: a koca vakcinázása (anakultúra, toxoid)

A malacok streptococcus fertőzései

- Gyakori, *Streptococcus suis* (burok, 35 szerotípus), *S. porcinus*, egyébek. Fertőződés a kocától, környezetből, helyi gennyesedések, septikaemia. Láz, étvágytalanság, ízületi gyulladások, idegrendszeri tünetek.
Kórjelzés: fiatalok, tünetek, kórboctan, tenyésztés. Gyógyítás: penicillin.
Megelőzés: higiénia, *S. suis* vakcinák.

Escherichia coli hasmenés

- Világszerte, először vemhes kocák malacai, az élet első két hetében. E. coli (F4, F6, LT, ST). Föccstej, zsúfoltság, hideg, vashiány stb. Bágyadtság , étvágytalanság, hasmenés, elhullás. Kórjelzés: fiatal kor, hasmenés, kórbonctan, tenyésztés (fimbriák, toxintermelés). Gyógyítás: antibiotikumok, folyadékpótlás.
- Megelőzés: koca előkészítés, elletési higiénia, föccstej ellátás, vakcinák.

A malacok savóshártya- és ízületgyulladás

- Világszerte, szórványos. Haemophilus parasuis, 15 szerotípus. Megfázás, szállítás, 5-8 hetes korú malacokban. Láz, étvágytalanság, ízületgyulladások, idegrendszeri tünetek. Kórjelzés: fiatal kor, hajlamosító hatásokra, tünetek, savóshártya és ízületgyulladások, tenyésztés. Gyógyítás: antibiotikumok 5-7 napon át. Megelőzés: stressz kerülése, vakcinák

PRRS

- Világszerte, burkos RNS vírus. Vírushordozó sertések, orrváladék, vizelet, bélsár, on-dó, akár 6-7 hónapig. Viraemia, immunszupresszió. Magzatkárosodás, koraellés vetelés. Malacok gyengék, bőrpír, cyanosis.
- Kórjelzés:gyakori, tünetek, kórbonctan, RT-PCR, ELISA, VN. Zárt állomány 6 hónapig. Járvány megelőzési szabályok, vakcina.

Aujeszky-féle betegség

- Herpesvírus, gazdaállat a sertés , tartós hordozás, latencia. Fiatal malacokban görcsök, kényszermozgás, nyálzás, elhullás. Kórjelzés: vírusizolálás
- PCR, ELISA, VN. Megelőzés: általános járvány-megelőzési szabályok, gE- negatív vakcinák, 3 hónapos korban, majd 4-6-havonta. Mentésítés vakcinázás mellett szelekció. Az EU országok zöme mentes.

Clostridiumok okozta betegségek juhokban

- Gázödémák, enterotoxaemiák, intoxikációk.
- Gázödémák: sporadikus, sérülésekhez, elléshez társulva, ritkán endogén, különféle Clostridium fajok (*C. septicum*, *C. novyi* A, B stb.). Hirtelen, ödéma, gázképződés, toxinok, elhullás.

Kórjelzés: szórványos, gyors lefolyás, toxin kimutatás. Gyógyítás: sebtisztítás, antibiotikumok, hiperimmun savó. Megelőzés: sérülések megelőzése, vakcinák (ankultúra, toxoid).

Enterotoxaemiák

- **Bárány vérhas.** Talajból, bélsárból, Clostridium perfringens B, béta toxin, tripszin érzékeny. Az élet első két hetében, a legjobb bárányok, étvágytalan bágyadt, nyálkás, véres hasmenés, gyors elhullás. Kórjelzés: az élet első két hete, hasmenés, vérzésem, elhalásos bélgyulladás, toxin kimutatás. Gyógyítás: hiperimmun savó, penicillinek. Megelőzés: a kocák vakcinázása (anakultura, toxoid).

A juh és a kecske enterotoxaemiája

- Világszerte, *Clostridium perfringens* D (B), talajból, bélsárból. Hízóbárányokban és fiatal felnőttekben. Túletetés, epszilon toxin, ödéma a bélben, agyvelőben, vesekárosodás. Hirtelen, étvágytalan, elfekszik, úszó mozgások, elhullás. Kórjelzés: gyors lefolyás, kórbonctan, toxinkimutatás. Gyógyítás: tüneti, hiperimmun savó (D, C). Megelőzés: széna, fokozatos takarmányváltás, vakcinázás (anakultúra, toxoid).

Tetanus

- Clostridium tetani, tetanospazmin, sebfertőzés, ellés, műtétek, talaj, bélsár, szennyezett eszközök.
- Reflexingerlékenység fokozódása, felfúvódás, merevgörcs. Kórjelzés: tünetek, toxinkimutatás. Gyógyítás: a seb kitisztítása, hiperimmun savó, penicillinek.
- Megelőzés: sérülések kerülése, steril eszközök használata, sebellátás.

Botulismus

- Clostridium botulinum C, D ritkán egyéb.
Toxinképzés a takarmányokban, elhullott állatokban stb., 12-24 óra múlva tünetek, petyhüdt bénulások, elerőtlenedés, felfúvódás, elhullás.
- Kórjelzés: előzmények, tünetek, toxinkimutatás.
- Gyógyítás. Tüneti, hiperimmun savó.
- Megelőzés: rothadt, állott takarmányok etetésének az elkerülése.